

Останній похорон війни у полку

З історій, які нам розповів дев'яносторічний ветеран, військовий водій і мінометник Костянтин ВОЙЦЕХОВСЬКИЙ, ми обрали саме цю. Чому, спитаєте, адже бойовий шлях Костянтина Павловича проліг від України до Берліна, а потім і до Праги, де недобиті гітлерівці трималися ще тиждень після підписання повної беззастережної капітуляції? Тому що трапилося це вже після того, як взяли Берлін, вважайте, після Перемоги.

— Багато речей вже забулося, та згадувати про останні дні війни мені найтяжче. Здавалося, бої, загибелі і кров уже позаду. 1 травня у Берліні раптом стало тихо. З'явилися горобці, на вулиці поволи стали визирати мирні мешканці. Я думав, відпочинемо нарешті. Та 2-го прийшов наказ збиратися в дорогу і маршем іти на Прагу.

Під вечір виступили. Танки йшли обома узбіччями, машини по дорозі кількома рядами йшли в суцільному потоці. Пілюка, скрекіт гусениць. На першій же зупинці наш мінометний полк переобмундирували у все нове. Дні й ночі переплуталися. І тільки на кордоні з Чехословаччиною війська поїхали маленькими

дорогами. Наш полк нарешті зміг зібратися в свою колону.

Заїхали в якесь містечко. Нас зустрічали цивільні озброєні люди, які кинулися нас розцілювати, не зважаючи на те, що від пілююк й кіптяви солдати були схожі на чортів.

На ранок місто вже було прикрашене прапорами. Якісь дівчата з веселим сміхом потягнули мене до криниці умиватися. Населення нагодувало нас вареним-пареним і смаженим, і пиріжками, і солодким.

Вночі 6 травня колона увійшла до передмістя Праги. У місті було чути стрілянину. Солдати розгорнули міномети і почали стріляти за наказом. Населення раділо, настрій у бійців теж був підне-

сений: ми відчували, що це останні залпи в цій війні.

Тим тяжче було пережити, що того дня загинула наша військова фельдшерка Таня. Її убив осколок шального снаряда, що прилетів невідомо звідки з розвалин. Здавалося, все вже затихло. Вона стояла коло клумби і розмовляла з двома такими ж, як сама, молоденькими чешками. Раптом — вибух. Дівчатне зачепило, а Тані розірвало груди. Наскрізь. І видно було, як іще б'ється серце.

Жінки, місцеві, десь дістали білу домовину і дуже гірко

плакали, вкладаючи в неї загиблу. На віку був прибитий золочений хрест, розп'яття. Хтось із політпрацівників хотів його зірвати, але солдати не дозволили: нехай труна залишиться красивою.

Ховали її в сквері разом з чотирма нашими загиблими солдатами. У мене, як згадаю, досі постає в очах ця спільна могила: на дні в середині стоїть біленька домовинка із золотеньким хрестиком на кришці, а з обох боків — по два солдати, замотані у шинелі. Салют — і все. Як гірко помирати в останні дні війни...

7 травня я вирішив поспати, як людина. В закинутому будинку, де всі речі валялися догори дригом, знайшов матрац, постелив на стілі ліг. Якісь два лейтенанти розбудили, хотіли пригостити мене ромом, та я відмовився. Щоправда, по ловиною стола довелось поступитися для них. Вони пішли, а я чудово виспався. А франці мене будить старшина, цілує, колеться вусами: «Підводься, синку, кінець війни!» На вулиці була страшенна стрілянина. Усім кортіло вистріляти свої набої до останнього.

Записав Сергій ШИШАРЕНКО